Пролетарыі ўсіх краін, єднайцеся!
Камуністычная партыя (бальшэвікоў) Беларусі

Савецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 114 (7675) | Чацвер, 22 чэрвеня 1944 г. | Цана 20 к.

...Совецкі народ апракінуў усе разлікі ворага на нетрываласць совецкага ладу. Совецкая дзяржава, асноўная на непарушным брацкім садружастве народаў, у ходзе вайны ўзмацнела і ўмацавалася, а фашысцкая дзяржава, асноўная на прыгнечанні народаў, не вытрымала выпрабаванняў вайны і стаіць перад немінучай катастрофай.

Совінформбюро.

ТРЫ ГОДЫ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ СОВЕЦКАГА САЮЗА

(ВАЕННЫЯ І ПАЛІТЫЧНЫЯ ВЫНІКІ)

Сёння споўнілася тры годы з дня злачынскага нападу разбойніцкіх нямецка-фашысцкіх банд на Совецкі Саюз. Тры годы совецкі народ мужна вядзе Айчынную вайну супроць наглых захопнікаў. Народы нашай краіны з першых дзён вайны аднадушна ўзняліся на абарону сваёй Айчыны. Чырвоная Армія ў цяжкіх крывапралітных баях на фронце ў тры тысячы кіламетраў стрымлівала шматмільённую, аснашчоную навейшай ваеннай тэхнікай, нямецка-фашысцкую армію, наносіла ёй велізарныя страты ў людзях і ўзбраенні. Ваенная фашысцкая машына, якая агнём і мечам прайшла па гарадах і сёлах дзесяці еўрапейскіх краін, у баях супроць нашай арміі дала асечку.

Ужо ў першы год вайны Чырвоная Армія ўчыніла немцам пабоішча пад Масквою, разграміўшы адборныя ўдарныя варожыя войскі. За апошнія паўтара года, з часу разгрому нямецка-фашысцкіх войск пад Сталінградам вораг ужо не змог узняцца. Совецкія войскі, разгарнуўшы наступленне па ўсяму фронту, узламалі магутныя абарончыя сістэмы немцаў пад Сталінградам, Орлом, Смаленскам, Ленінградам, на рацэ Міус, на Дняпры, пад Перакопам, Севастопалем, на Карэльскім перашэйку, на рацэ Свір, фарсіравалі вялікія водныя перашкоды—Дон, Паўночны Данец, Дзясну, Волхаў, Днепр, Паўднёвы Буг, Днестр, Прут, Сярэт, Нарву, Свір і паказалі тым самым, што ўсе валы і крэпасці, пра якія так многа балбаталі гітлераўцы, не могуць устаяць, калі за разбурэнне і перамаганне гэтых валаў і крэпасцей усур'ёз бяруцца выпрабаваныя і загартаваныя ў баях войскі.

Умелай стратэгіяй Вярхоўнага Галоўнакамандавання, прадуманай і рашучай тактыкай совецкіх генералаў і афіцэраў, геройствам і воінскім майстэрствам сваіх воінаў, нарэшце, сваёй магутнай ваеннай тэхнікай Чырвоная Армія нанесла рад сур'ёзных паражэнняў аб'яднаным адборным арміям немцаў, італьянцаў, румын, венграў, фінаў. Назаўсёды ўвойдуць у гісторыю вялікія перамогі нашых войск пад Масквой, Сталінградам і на Каўказе, пад Орлом і Смаленскам, пад Ленінградам і ў Данбасе, на Дняпры і ў Крыму, у раёнах правабярэжнай Украіны, Днястра і на Карэльскім перашэйку.

За час наступальных баёў совецкія войскі вызвалілі каля паўтара мільёна квадратных кіламетраў акупіраванай ворагам тэрыторыі, прасунуліся на захад амаль на 2 тысячы кіламетраў, выйшлі на вялікай працягласці фронта да нашых граніц і ўступілі на тэрыторыю Румыніі. Перамогі Чырвонай Арміі прынеслі вызваленне ад фашысцкай няволі мільёнам совецкіх людзей. Нашы войскі пазбавілі немцаў крыніц прамысловай сыравіны і харчавання ў акупіраваных імі абласцях, а «жыццёвая прастора» на ўсходзе, пра якую марылі гітлераўцы, стала магілай мільёнаў нямецкіх салдат, гіганцкімі могілкамі фашысцкай ваеннай тэхнікі.

Велізарную дапамогу ў барацьбе супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў аказалі Чырвонай Арміі доблесныя совецкія партызаны. На працягу трох год вайны яны грамілі тылы і штабы ворага, разбуралі яго камунікацыі і сувязь, бязлітасна знішчалі нямецка-фашысцкіх нягоднікаў. Совецкія партызаны выратавалі многа тысяч совецкіх людзей ад знішчэння і ўгону іх у фашысцкае рабства.

За тры годы вайны нямецка-фашысцкія войскі ў баях на совецка-германскім фронце страцілі больш 7 мільёнаў 800 тысяч салдат і афіцэраў забітымі і палоннымі, да 70 тысяч танкаў, 60 тысяч самалётаў, больш 90 тысяч гармат.

За гэты-ж час страты нашых войск склалі 5.300 тысяч чалавек забітымі, палоннымі і прапаўшымі без вестак, 49 тысяч танкаў, 30.128 самалётаў, 48 тысяч гармат.

Поспехам Чырвонай Арміі ў значнай меры садзейнічалі нашы саюзнікі, Злучаныя Штаты Амерыкі і Вялікабрытанія, якія забяспечвалі нас вельмі каштоўнай стратэгічнай сыравінай і ўзбраеннем, падвяргалі сістэматычнай бамбардыроўцы ваенныя аб'екты Германіі і падрывалі, такім чынам, ваенную магутнасць апошняй.

Так, Чырвоная Армія, сарваўшы ў першы перыяд Айчыннай вайны гітлераўскія планы маланкавай вайны, апракінула і пахавала ў наступны перыяд абарончую стратэгію ворага, яго разлікі на замацаванне захопленых совецкіх тэрыторый. Нямецка-фашысцкая армія аказалася бітай і стаіць цяпер перад поўным разгромам.

Такі **ваенны** вынік прайшоўшых трох год Айчыннай вайны.

Развязваючы вайну супроць Совецкага Саюза, гітлераўскія імперыялісты меркавалі, што першыя-ж ваенныя няўдачы Чырвонай Арміі падарвуць давер'е народных мас нашай краіны да сваёй улады, пасеюць рознь паміж народамі СССР, расхістаюць саюз рабочых, сялян і інтэлігенцыі, на якім асноўна совецкая дзяржава. На справе-ж аказалася, што цяжкасці ваеннага часу толькі згуртавалі працаўнікоў совецкага тыла, яшчэ мацней з'еднalі іх са сваёй народнай совецкай уладаю. Дружба паміж народамі Совецкага Саюза ў ходзе Айчыннай вайны ўзмацнела і загартавалася, як сталь. Саюз рабочых, сялян і інтэлігенцыі, асноўваны на жыццёвых інтарэсах працаўнікоў совецкага грамадства, яшчэ больш умацаваўся.

Нямецкія ізвергі разлічвалі таксама на няздольнасць совецкай прамысловасці справіцца з цяжкімі задачамі вытворчасці сучаснага ўзбраення ў масавых маштабах, на няздольнасць нашага транспарта справіцца з ваеннымі перавозкамі, а сельскай гаспадаркі—з забеспячэннем арміі і народа харчаваннем і прамысловай сыравінай. Але гэтыя планы нямецкіх гора-заваёўнікаў лопнулі, як мыльная бурбалка. У выніку трох год вайны аказалася знясіленай не эканоміка Совецкага Саюза, а эканоміка гітлераўскай Германіі. Паражэнні, нанесеныя немцамі на совецка-германскім фронце, і ўдары саюзнай авіяцыі падарвалі ваенна-эканамічную магутнасць Германіі. У той-жа час прамысловасць, транспарт і сельская гаспадарка совецкай краіны паспяхова вытрымалі выпрабаванні вайны. Совецкі народ не шкадуе сваіх сіл у імя абароны Радзімы і натхнёны рашучасцю грудзьмі адстаяць створаную ім совецкую дзяржаву ад усіх пасяганняў ворага. Айчынная вайна выклікала небывалы патрыятычны ўздым народаў, невычарпальную творчую энергію народных мас, накіраваную на падтрымку Чырвонай Арміі. Цяпер, на парозе чацвертага года вайны, Совецкі Саюз валодае магутнай ваеннай гаспадаркай, якая задавальняе патрэбы Чырвонай Арміі ва ўзбраенні, боепрыпасах, харчаванні і снаражэнні. Совецкія рабочыя, калгаснікі, інтэлігенцыя, паставіўшы на службу фронту народную гаспадарку Совецкага Саюза, забяспечылі Чырвоную Армію ўсім неабходным для перамогі. Былая перавага ворага ў колькасці танкаў і авіяцыі засталася ззаду, а эканамічныя магчымасці Совецкага Саюза растуць з дня ў дзень.

Так, совецкі народ апракінуў усе разлікі ворага на нетрываласць совецкага ладу. Совецкая дзяржава, асноўная на непарушным брацкім садружастве народаў, у ходзе вайны ўзмацнела і ўмацавалася, а фашысцкая дзяржава, асноўная на прыгнечанні народаў, не вытрымала выпрабаванняў вайны і стаіць перад немінучай катастрофай.

Такі **палітычны** вынік прайшоўшых трох год Айчыннай вайны.

Тры годы таму назад гітлераўцы лічылі сябе павяліцелямі Еўропы. Заняволіваючы краіны Заходняй Еўропы, Германія ўцягнула ў разбойніцкі саюз Італію, Румынію, Фінляндыю, Венгрыю, Балгарыю. Насаджаючы і падтрымліваючы сваю агентуру ў нейтральных дзяржавах, яна аказвала на іх моцны націск і дабілася сур'ёзных уступак з іх боку ў сваю карысць. Гітлераўская Германія пагражала жыццю і бяспецы ўсіх народаў свету. Свабодалюбівыя народы тады толькі пачыналі аб'ядноўвацца ў адзіны антыгітлераўскі лагер. Фактычна наша краіна адна вытрымлівала націск усіх сіл гітлераўскай Германіі і яе саўдзельнікаў.

Цяпер становішча ў корані змянілася. Цяпер не гітлераўская Германія наступае і атрымлівае поспехі, як гэта было тры годы таму назад, а, наадварот, узброеныя сілы саюзных дзяржаў усюды б'юць і цісняць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Саюзныя дзяржавы маюць перавагу над ворагам у колькасці і якасці войск і ўзбраення. Адзінства саюзных дзяржаў цяпер трывалае, як ніколі. Саюзныя дзяржавы маюць узгодненыя планы поўнага разгрому ўзброеных сіл гітлераўскай Германіі. Бліскуча ажыццёўленае ўтаржэнне брытанскіх і амерыканскіх войск у Паўночную Францыю, паспяховае наступленне саюзных войск у Італіі азначае, што з гэтага часу Германіі прыдзецца ваяваць на тэрыторыі Еўропы як супроць Чырвонай Арміі, так і супроць войск нашых саюзнікаў — Англіі і ЗША. Цяпер, калі агульныя намаганні Чырвонай Арміі і армій нашых саюзнікаў накіраваны непасрэдна на вызваленне заняволеных немцамі краін, калі войскі Аб'яднаных Нацый жалезнай рукой бяруць за глотку гітлераўскую Германію і яе васалаў у Еўропе, гітлераўская банда ўжо ніякімі мерамі не можа прадухіліць сваё немінучае і поўнае паражэнне. Цяпер усім ясна, што гітлераўцы, якія мелі намер заняволіць увесь свет, узяліся за непасільную задачу. Становішча гітлераўскай зграі нагадвае лёс той лягушкі з байкі Крылова, якая хацела ў дароднасці з валом параўнацца, пачала пыхцець і надувацца, але з натугі лопнула і акалела.

Разбойніцкі фашысцкі блок развальваецца. Фашысцкая Германія ў выніку цяжкіх ваенных паражэнняў апынулася на краю пагібелі. Італія, былая саюзніца Германіі, цяпер вядзе барацьбу супроць нямецкіх імперыялістаў. Злачынная кіруючая зграя Фінляндыі, адхіліўшы ва ўгоду Гітлеру велікадушныя мірныя прапановы Совецкага Саюза, фактычна прывяла ўжо Фінляндыю да ваеннай катастрофы. Другія васалы Гітлера — Румынія, Венгрыя, Балгарыя вісяць над бяздоннем. Саўдзельнікі фашысцкай Германіі ў Еўропе мелі дастаткова часу і ўсе неабходныя ўмовы, каб парваць з Германіяй і пазбавіць свае краіны разбурэння і спусташальнай вайны. Аднак саўдзельнікі гітлераўцаў занадта моцна зрасліся з разбойніцкай гітлераўскай зграяй і не клапоцяцца за лёс сваіх народаў. Фінскія, румынскія, венгерскія, балгарскія халуі Гітлера лічаць за лепшае дзейнічаць на шкоду інтарэсам народаў сваіх краін і ва ўгоду фашысцкай Германіі. Гітлераўскія халуі давялі справу да таго, што іх краіны акупіраваны нямецкімі войскамі. Імкнучыся адцягнуць перанясенне вайны на тэрыторыю Германіі, гітлераўцы ператварылі Фінляндыю, Венгрыю, Румынію, Балгарыю ў прадполле абароны Германіі. Аднак народы гэтых краін, правіцелі якіх прадаліся гітлераўцам, маюць цяпер магчымасць пры падтрымцы ўзброеных сіл саюзных дзяржаў выгнаць нямецкіх акупантаў і іх спадручных са сваіх краін. Толькі такім шляхам народы падвасальных Гітлеру краін могуць заваяваць сабе права на свабоду.

Гаспадаранне гітлераўцаў у Еўропе нагляднa паказала, што фашысты з'яўляюцца душыцелямі свабоды і незалежнасці народаў. У той-жа час арміі Аб'яднаных Нацый ідуць у Еўропу, як вызваліцелі народаў ад гітлераўскай тыраніі і ўступаюць на землі прыгнечаных фашыстамі краін з мэтай аднаўлення свабоды і незалежнасці народаў. Іменна таму заняволеныя немцамі народы аказваюць цяпер і будуць надалей аказваць усё ўзрастаючую падтрымку ўзброеным сілам Аб'яднаных Нацый.

Так, у ходзе вайны поўнасцю праваліліся ўсе знешнепалітычныя разлікі і планы гітлераўскіх захопнікаў-імперыялістаў, гітлераўскі разбойніцкі блок абанкроціўся, а саюз свабодалюбівых народаў вырас у несакрушальную сілу і мае цяпер усе магчымасці разбурыць разбойніцкае гняздо фашысцкіх агрэсараў у Еўропе, пакараць віноўнікаў пакут і гора народаў, прысеч магчымасць паўтарэння захопніцкіх войнаў.

Такі **знешнепалітычны** вынік трох год вайны.

(Працяг на 2-й стар.).

Тры годы Айчыннай вайны Савецкага Саюза

(Ваенныя і палітычныя вынікі)

Ваенныя і палітычныя вынікі трох год вайны з усёй нагляднасцю гавораць за тое, што гітлераўская Германія прайграла ўжо вайну і набліжаецца час яе поўнага разгрому. Арміі СССР, Вялікабрытаніі і ЗША з усіх бакоў штурмам прабіваюць сабе шлях да важнейшых жыццёвых цэнтраў фашысцкай Германіі і не за гарамі той час, калі будзе абвешчана аб перамозе гэтых намаганняў. Вайна цяпер ідзе да заканчэння, але частка шляху, якая засталася да поўнай перамогі, будзе не лёгкай. Вайна ўступіла ў самую жорсткую, рашаючую і найбольш цяжкую фазу. Падбіты і зацкаваны фашысцкі звер будзе ярасна агрызацца. Чым бліжэй фронт прасоўваецца да жыццёвых цэнтраў Германіі, тым больш упартае супраціўленне гітлераўцаў. Патрабуецца яшчэ некалькі магутных удараў, каб канчаткова сакрушыць і павергнуць ворага ў прах.

Зразумела, што выканаць гэтыя задачы магчыма толькі сумеснымі рашучымі дзеяннямі арміі усіх саюзных краін, своечасовым увядзеннем у актыўныя баі супроць гітлераўскай Германіі і яе васалаў асноўных узброеных сіл, якімі валодаюць Аб'яднаныя Нацыі.

Можна не сумнявацца, што саюзныя дзяржавы, якія паставілі мэтай выратаваць свет ад фашысцкіх пагромшчыкаў, увядуць у дзеянне ўсе свае сілы для дасягнення гэтай вялікай мэты.

СОВІНФОРМБЮРО.

Ад Савецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 21 ЧЭРВЕНЯ

На працягу 21 чэрвеня на поўнач ад ОНЕЖСКАГА возера нашы войскі вялі наступальныя баі, у ходзе якіх прарвалі абарону праціўніка на ўсход ад горада МЯДЗВЕЖЖАГОРСК і занялі некалькі населёных пунктаў, у тым ліку вялікія рабочыя пасёлкі ПАВЯНЕЦ, ПІНДУШЫ, соўгас ПУШНЫ, населёныя пункты ВЯРХОЎЕ, БРУХАВА, САЛМА, КУМСАГУБА і чыгуначную станцыю ВІЧКА Мурманскай чыгункі. Нашы войскі шчыльна падыйшлі да горада МЯДЗВЕЖЖАГОРСК і завязалі баі на ўскраінах горада.

Паміж ОНЕЖСКІМ і ЛАДАЖСКІМ вазёрамі нашы войскі, перайшоўшы ў наступленне, зламалі супраціўленне праціўніка на плацдарме па паўднёвым беразе ракі СВІР і з баямі занялі больш 100 населёных пунктаў, у тым ліку раённы цэнтр Ленінградскай вобласці ВАЗНЯСЕННЕ, вялікія населёныя пункты ГАНІНА, ЕРАСЕЛЬГА, ПЯТРОЎСКАЯ, ПАСАД, РОЎСКАЕ, ГАМАРОВІЧЫ, ПЕСТАЗЕРО, ШЭМЯНІЧЫ, БАРДОЎСКАЯ, ДЗЯМІДАЎСКАЯ, НІСЕЛЬГА, СВІРСТРОЙ. Такім чынам нашымі войскамі ліквідаваны важны плацдарм фінаў на паўднёвым беразе ракі СВІР.

У раёне ЛАДЗЕЙНАГА ПОЛЯ войскі КАРЭЛЬСКАГА фронта з баямі фарсіравалі раку СВІР, прарвалі абарону праціўніка і стварылі плацдарм на паўночным беразе ракі СВІР.

На КАРЭЛЬСКІМ перашэйку нашы войскі, працягваючы наступленне, з баямі занялі больш 50 населёных пунктаў, у тым ліку САРВАЛІ (на востраве ЛІНО-САРЫ два кілометры на паўночны захад ад ВЫБАРГА), ТАМІСУО, ПАТАКАХІА, ТУАКОЛА, ХЕЙНІОКІ, САЛА-ПАКОЛА, КАНЦЮМЯ і чыгуначную станцыю ТАМІСУО.

На другіх франтах—без змен.

За 20 чэрвеня на ўсіх франтах у паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіты 24 самалёты праціўніка.

Калгасы рэспублікі выканалі план веснавой сяўбы

Калгасы вызваленых раёнаў Беларускай ССР паспяхова правялі веснавую сяўбу. План сяўбы выканан на 100,04 процанта. звышпланавыя пасевы дасягаюць 5.000 гектараў.

Першынство ў правядзенні сяўбы заваявала Палеская вобласць, якая выканала план на 106,2 процанта. Калгасы Гомельшчыны план сяўбы выканалі на 103 процанты.

Узорна, на высокім агратэхнічным узроўні правялі сяўбу Брагінскі, Хойніцкі, Нараўлянскі раёны Палескай вобласці і Уваравіцкі, Добрушскі раёны Гомельскай вобласці.

(БЕЛТА).

У АДКАЗ НА ВЫЗВАЛЕННЕ ВЫБАРГА

Адбыўся мітынг рамонтнікаў дэпо Гомель, прысвечаны вызваленню г. Выбарга.

У сваім выступленні брыгадзір Калыбалаў заявіў: «Наш абавязак—адказаць на гэту слаўную перамогу Чырвонай Арміі самаадданай працай. Мы зараз прыступаем да рамонту паравоза. Адрамантуем яго датэрмінова.

Адзін за другім выступалі рамонтнікі. Яны абавязаліся вытворчымі поспехамі адказаць на новыя перамогі Чырвонай Арміі.

За Савецкую Радзіму

22 чэрвеня 1941 года. Да пункта камплектавання Н-скай часці падыйшла група мужчын з Парыцкага раёна. Узначальваў яе аграном МТС Пётр Андрэевіч Друзік. У часць яго залічылі пісарам. Гэта не задаволіла агранома.

Пётр Андрэевіч падаў рапарт на імя камандзіра часці, у якім просіць перавесці яго ў кулямётную роту. Просьба яго была задаволена.

Пачаліся дні напружанай вучобы. Савецкі воін горача ўзяўся за ўдасканаленне сваіх ведаў, у той-жа час сам дапамагаў адстаючым. У хуткім часе комуністы-кулямётчыкі выбіраюць Друзіка парторгам роты.

Кіпучая дзейнасць партарганізацыі і напружаная вучоба далі станоўчыя вынікі. На інспектарскай праверцы падраздзяленне заняло адно з першых месц у часці. Тут-жа Друзіку прысвайваецца воінскае званне старшага сяржанта з прызначэннем на пасаду камандзіра кулямётнага аддзялення.

Верасень 1941 года. Радзіма перажывае цяжкія дні. Праз горы сваіх трупаў вораг лезе ўглыб нашай краіны. Часць атрымала загад выступіць на фронт і заняць абарону. На самым адказным участку было аддзяленне Друзіка.

Вораг ярасна насядаў на нашы пазіцыі. Дзевяць атак за дзень адбілі кулямётчыкі Друзіка. 13 сутак яны ўтрымлівалі свой рубеж і не адступілі ні на крок. Да 500 гітлераўцаў знайшлі сабе магілу пад меткім агнём савецкіх кулямётчыкаў.

За ўмелыя дзеянні ў баю Друзіку было прысвоена званне лейтэнанта з прызначэннем на пасаду камандзіра кулямётнага ўзвода.

... Гэта было нядаўна. Вораг стварыў перавагу ў жывой сіле і тэхніцы на адным з участкаў абароны часці. Камандзір батальёна рашыў ашукаць ворага — высунуць невялікую групу воінаў наперад і стварыць гэтым бачнасць пярэдняга краю, асноўнымі-ж сіламі абыйсці немцаў і нанесці ім нечаканы ўдар з тыла.

Камандзір загадаў кулямётнаму ўзводу лейтэнанта Друзіка высунуцца наперад. Ноччу кулямётчыкі дасягнулі ўказанага рубяжа, добра акапаліся і замаскіраваліся.

На світанні дзве роты п'яных фрыцаў у поўны рост пайшлі ў наступленне. Падпусціўшы фашыстаў на некалькі дзесяткаў метраў, савецкія кулямётчыкі касілі іх меткім агнём. Толькі нямногім гітлераўцам удалося ўцячы назад.

Праз некалькі гадзін батальён румын атакаваў нашых кулямётчыкаў. І гэту атаку адбілі савецкія патрыёты. Тады немцы рашылі артагнём знішчыць кулямётчыкаў. На іх акопы абрушыліся сотні снарадаў. Выйшлі са строю два кулямёты. Становішча рабілася ўсё больш цяжкім.

— Мацуйцеся, хлопцы, — падбадзёрваў байцоў Друзік. — Хутка фрыцы зноў палезуць. Ні кроку назад!

За кулямёт лёг сам Друзік. Цэлую гадзіну страчыў яго кулямёт па атакуючых немцах. Кончыліся патроны.

— Гранаты да бою! — крыкнуў Друзік. У ворага паляцелі гранаты. Але і немцы ўжо наблізіліся і таксама пусцілі ў ход гранаты. 22 варожыя гранаты перахапіў налету Друзік і кінуў іх у немцаў. Але ўсіх гранат герой не мог перахапіць. Іх аскалкі парашчапілі цела савецкага воіна. Ён упаў. У гэты час нашы асноўныя сілы, зайшоўшы немцам у тыл, пайшлі ў атаку.

Два кулямётчыкі, якія засталіся ў жывых, прынеслі сыходзячага крывёю свайго парторга лейтэнанта Друзіка. Ён паспеў сказаць свайму камбату толькі некалькі слоў:

— Таварыш камандзір... Ваш загад выканан...

Савецкія воіны перамаглі ў гэтым няроўным баю. Ордэнам Чырвонага Сцягу пасмертна адзначыла Радзіма подвіг слаўнага сына беларускага народа Пятра Андрэевіча Друзіка.

Так змагаюцца патрыёты-беларусы за чэсць і незалежнасць сваёй Радзімы.

Я. ЗАРЭЦКІ.

Дзеючая армія.

Б'ём нямецкіх акупантаў

Наш раён з першых дзён акупацыі стаў партызанскім. Народ узбройваўся ды ішоў у лясы. З кожным днём раслі і мацнелі рады партызан. З асобных партызанскіх груп выраслі атрады, з атрадаў — злучэнні. Так на тэрыторыі раёна вырасла адно з буйнейшых партызанскіх злучэнняў — брыгада таварыша Л.

Цяжкі але слаўны шлях пройдзены партызанамі раёна. Толькі за 1943 год імі забіта і паранена 6.884 гітлераўцы, узята ў палон 56 немцаў, разгромлена 14 варожых гарнізонаў, узарвана 310 аўтамашын, 23 эшалоны з жывой сілай і тэхнікай праціўніка. Знішчана 11 танкаў. Узарвана па шляхах руху ворага 139 мастоў і 1.440 рэек, разбурана 15 кілометраў чыгуначнага палатна, выразан 41 кілометр тэлефоннай і тэлеграфнай сувязі, знішчана 14 складаў з ваеннай маёмасцю ворага.

За гэты час партызаны раёна захапілі ў ворага 345 вінтовак і аўтаматаў, 37 станкавых і ручных кулямётаў, некалькі гармат і вялікую колькасць боепрыпасаў і ваеннай маёмасці.

Амаль увесь 1943 год раён знаходзіўся пад кантролем партызан. Некалькі разоў гітлераўцы накіроўвалі супроць партызан карныя экспедыцыі. Кожны раз яны былі жорстка бітыя. Двойчы немцы спрабавалі заняць населёны пункт Б. і двойчы адкатваліся назад. Толькі ў часе апошняга свайго наступлення гітлераўцы страцілі больш 100 салдат забітымі і паранеными. У гэтым баю партызаны захапілі 33 вінтоўкі, 4 кулямёты, тры аўтаматы, боепрыпасы і палонных.

Партызаны абараняюць насельніцтва ад нямецкіх рабаўнікоў і гвалтаўнікоў, ад угону ў фашысцкае рабства. Аднойчы гітлераўскім бандытам удалося ўварвацца ў вёску Г. і захапіць моладзь. Даведаўшыся пра гэта, камандзір атрада імені Чапаева Афанасій К. з групай байцоў зрабіў засаду. Нечаканы налёт партызан выклікаў паніку ў радах гітлераўцаў. Страціўшы 14 салдат забітымі, немцы разбегліся. Моладзь была выратавана.

Нядаўна гітлераўцы ўварваліся ў вёскі С. і Б. і абрабавалі дачыста ўсіх жыхараў. Але не ўдалося бандытам павезці нарабаванае дабро! Партызаны атрада імені Аляксандра Неўскага і атрада таварыша З. адбілі ў гітлераўцаў маёмасць і вярнулі яе насельніцтву. Са слязамі на вачах дзякавала насельніцтва сваім абаронцам.

Нястрымнае наступленне Чырвонай Арміі на Украіне і ўступленне яе на тэрыторыю Беларусі выклікалі небывалы размах партызанскай барацьбы. Партызаны з яшчэ большай сілай громяць нямецкія гарнізоны, наносяць удары па камунікацыях. Толькі за тры месяцы гэтага года народныя мсціўцы брыгады таварыша Л. разграмілі тры варожыя гарнізоны, пусцілі пад адкос 27 эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай праціўніка, падарвалі 120 аўтамашын, забілі і паранілі больш 2.600 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Самаадданна змагаюцца супроць нямецка - фашысцкіх захопнікаў жанчыны і дзяўчаты. Многія з іх працуюць у атрадах урачамі, фельчарамі, санітаркамі, многія— на дыверсіях. Дзяўчаты-комсамолкі Тамара П., Жэня П. і Галя Д. узарвалі 5 варожых аўтамашын. Кожная з іх мае на сваім рахунку па 12—15 забітых немцаў.

Партызанская вайна ў раёне прыняла ўсенародны характар. У гэтым вялікая заслуга раённага камітэта партыі. Усю баявую дзейнасць партызанскіх атрадаў раённы камітэт КП(б)Б накіраваў на выкананне задач, пастаўленых перад партызанамі і партызанкамі таварышам Сталіным,— усімі сродкамі перашкаджаць акупантам, знішчаць іх жывую сілу і тэхніку, узнімаць усё насельніцтва на барацьбу супроць гітлераўцаў.

У той час, калі гітлераўцы ў многіх населёных пунктах насаджалі свае гарнізоны, партарганізацыі атрадаў вызначылі сваіх палітагітатараў. Яны пайшлі ў вёскі і панеслі ў масы словы большэвіцкай праўды, расказвалі праўду аб Савецкім Саюзе, аб становішчы на франтах. У выніку гэтага сярод насельніцтва ўмацоўваецца вера ў хуткую перамогу над крывавым фашызмам. Кожны ведае: прыдзе Чырвоная Армія!

Дзень 18 ліпеня 1943 года для жыхараў раёна быў днём свята. Пасля працяглага перапынку выйшла раённая газета. Насельніцтва любіць і цэніць сваю газету. Доказам гэтага з'яўляецца той факт, што газета ўвесь час друкуецца на паперы, якую дастаўляе насельніцтва.

З кожным днём расце і мацнее партарганізацыя. Рады яе папоўніліся за лік патрыётаў, бязмежна адданых Савецкай Радзіме, партыі Леніна—Сталіна. За час сваёй дзейнасці ў тылу ворага партарганізацыя з ліку радавых партызан вырасціла і выхавала многа адказных партыйных і комсамольскіх работнікаў, а таксама камандзіраў і камісараў партызанскіх атрадаў.

Працоўныя нашага раёна не сагнулі спіну перад катам Гітлерам. У сваіх руках яны горда трымаюць зброю, якой знішчаюць і будуць знішчаць гітлераўскія орды да поўнага разгрому фашысцкай Германіі. Іх дэвіз— смерць нямецкім акупантам!

АНАТОЛЬ С.

Н-скі раён, Віцебскай вобласці.

ЧЭРВЕНЬ...

Ілья ЭРЭНБУРГ

Успомнім усё: памяць для чалавека, як корні для дрэва. Пачыналася сонечная раніца. Падмяталі сцежкі ў парку сельскагаспадарчай выстаўкі. Людзі збіраліся на дачы, марылі пра Гурзуф ці пра Гагры. Была нядзеля, адцвітаў бэз, збіраліся дзеці. А па дарогах Літвы ўжо беглі ў знямозе і жаху жанчыны, і кроў пагранічнікаў чырванела ўжо на ізумруднай траве.

Немцы доўга рыхтаваліся да гэтага дня. Яны абдумалі кожны крок. Мюлер ішоў у Кіеў. Шульц пакіроўваўся ў Ленінград. Квачке спяшаўся ў Маскву. Яны нецярпліва фыркалі, як застаялыя коні. Яны цэрабілі нагамі. Яны стаялі ў гарадах і вёсках знявечанай Польшчы. Сярод іх быў Шрамке, які сцягнуў у Парыжы восем пар гадзіннікаў, Штольц, які згвалтаваў 15 палячак, Гайнц, які, узлезшы на Акропаль, адбіў у Афрадзіты мрамарны палец. У іх былі даведнікі: «Рускія—ніжэйшая раса, якая створана для падпарадкавання». У іх былі слоўнікі: «Давай карову», «станавіся да сцяны», «лажыся са мною», «капай магілу». У іх былі компасы, каб не заблудзіцца ў сібірскай тайзе. У іх былі карты, каб дайсці да Ірана. У іх былі танкі, пікіруючыя самалёты, мінамёты і аўтамабілі ўсёй Еўропы. У іх былі оберфюрэры, штурмбанфюрэры і іншыя «фюрэры». І ў іх быў «фюрэр», які ўкраў дзесяць дзяржаў, які плюнуў на Еўропу з Эйфелевай вежы. У самую кароткую ноч года яны рушылі на ўсход. Яны стралялі з аўтаматаў у дзяцей. Яны давілі танкамі жанчын. Яны паўзлі, плылі і ляцелі.

Кажуць, што тры гады не тры вякі, але мы, здаецца пражылі трыста год. Колькі блізкіх і сяброў мы страцілі! Не з неба зваліліся нашы перамогі. Яны ўзыйшлі на зямлі і паліты крывёю лепшых. Старыя ведаюць, як яны песцілі сваіх дзяцей, як хваляваліся, калі ў хлопчыка была кор, як адмаўлялі сабе ва ўсім, абы толькі сыну было лягчэй. Ён рос, вучыўся. Ён толькі-што ўступаў у той узрост, калі кахаюць, твораць, мысляць. І вось маленькія кавалкі метала абарвалі яго жыццё...

Чвэрць стагоддзя мы будавалі нашу краіну, будавалі да сёмага поту, не шкадуючы сіл. Мы ганарыліся будынкамі Сталінграда, Варонежа, Харкава, Орла, Мінска. Танкіст Гейнц Кальвой з дывізіі «Мёртвая галава» расказвае: «Калі мы спальвалі ўсё, гауптшарфюрэр Лютцэ паказваў на дом і радасна крычаў: «Гэта выдатна гарыць». Мы скакалі навокал палаючых дамоў і пелі песні».

Яны хацелі адабраць у нас успаміны. У Ялце яны спыталі: «Дзе палац графіні Панінай?». Адшукаўшы дом, дзе жыў Леў Талстой, яны зрабілі ў гэтым доме канюшню. З золата наўгародскага крэмля яны зрабілі попельніцы і бакалы для шнапса. Яны палілі печы кнігамі. Яны ператварылі музеі ў вошабойкі.

Яны хацелі адабраць у нас мары, веру ў братцва, дабрату. Самыя мірныя з нас благаславілі зброю. Мы павінны цяпер думаць пра адно—пра адплату.

Гора бярэ і гора дае. Гора дало нам мудрасць. Так абпальваюць гліну. Так смоляць судны. Так гартуюць сталь. Мы прачыталі на палях бою тое, чаго не было ў самых разумных кнігах. Жыццё аказалася прасцей і складаней. Мы навучыліся адрозніваць прыгожасць ад мішуры, дабрату ад дабрадушша. Мы сталі больш строгія. З лёгкай усмешкай думаем мы пра тыя нягоды і радасці, якія тры годы таму назад здаваліся нам важнымі. Мы ішлі па парку з расчышчанымі сцежкамі, мы навучыліся хадзіць праз гушчар. Мы зразумелі, што шчасце—гэта не лямпачка на стале—пакруціш выключацель і загарыцца святло.

У нас былі благародныя ідэі, прыродныя багацці, таленты нашага народа. Але мы многаму навучыліся на полі бою. Справа не толькі ў тым, што многія, пачаўшы вайну радавымі, сталі маёрамі. Справа ў тым, што радавы 1944 гэта — не радавы 1941. Пра чалавека гавораць: «Ён узмужнеў». Я скажу, што наш народ узвялічыўся.

Да вайны замежныя недругі называлі Расію. «асілкам на гліняных нагах». Увосень 1941 года яны гаварылі: «Зараз рухне». Яны не разумелі, што мы адступалі, але не ўступалі. Яны не ведалі, што на няўдачах Чырвоная Армія вучыцца перамагаць. Яны не бачылі, як васкрасалі нашы заводы на Урале, у Казахстане, Сібіры. Цяпер асілак шагае наперад. Ён увайшоў у Румынію. І свет гаворыць пра нашу сілу. У самыя бліскучыя эпохі, калі імя Суворава ўскалыхнула Еўропу, калі паў Напалеон, нават тады Расія не здавалася такой магутнай, як цяпер, пасля трох год страшэннай вайны. Тры годы змянілі клімат свету, перакрэслілі карты, перарабілі гісторыю. Цяпер усе народы бачаць, што Совецкі Саюз—гэта першы салдат свабоды і першы каваль перамогі.

Дзе тыя немцы, якія 22 чэрвеня 1941 года, весела паплёўваючы, уварваліся ў наш край? Нямногія з іх выжылі. Гэтыя ветэраны могуць успомніць волжскія стэпы або горы Каўказа. Яны многа бачылі. Каб яны былі турыстамі, то маглі-б сказаць: «Нам пашанцавала». Але гэта не турысты, гэта заваёўнікі, і яны цяпер бачаць, што іх сны развеяны. Ці варта было ісці на ўсход за «жыццёвай прастораю», каб тры годы пасля гэтага крычаць: «Мы абараняем Германію!?».

Вядома, Германія яшчэ не павержана. У Гітлера яшчэ многа і танкаў і салдат. Але цяпер кожнаму яскравы зыход вайны. Дарэмна Гебельс заклікае: «Мы павінны выстаяць»—гэтыя словы гучаць, як кашчунства. Зладзеі—не героі, рабаўнікі—не падвіжнікі. Немцаў вяла ў бой нажыва. Цяпер яны бачаць, што налёт сарваўся.

Трэці год вайны быў годам выгнання ворага з Расіі. Чацверты—павінен стаць годам апошняга страшэннага суда. Год таму назад у чэрвеньскія дні немцы рыхтаваліся да наступлення на Курскую дугу. Яны тады яшчэ не разумелі ўсяго значэння Сталінграда. Яны спадзяваліся на старую славу і на новыя «тыгры». Наступленне на Курск было апошнім наступленнем Германіі. За ім пачалося бегства фрыцаў ад Данца да Прута і ад Орла да Ковеля. Наша наступленне на Выбарг паказала немцам, што прышоў час рашучых штурмаў. Няхай немцы не думаюць, што Яссы або Хельсінкі канчатковыя астаноўкі. Гэта толькі станцыі на шляху ў Берлін.

Тры годы баёў на нашай зямлі садзейнічалі англічанам і амерыканцам высадзіцца ва Францыі. Цяпер пачалася аблава на звера. Немцаў не выратуюць ад крушэння ні «лятаючыя» бомбы, ні пералётныя фон-папены. У Італіі нашы саюзнікі набліжаюцца да Фларэнцыі. Ва Францыі яны за 12 дзён не толькі ўмацавалі свой плацдарм, але перарэзалі Катантэнскі паўвостраў. Цяжкі толькі пачатак...

А тым часам французы нападаюць на тылы захопнікаў. А тым часам Рундштэдт кідаецца па Францыі, чакаючы новых сюрпрызаў.

Развязка можа зацягнуцца. Перад намі шматмільённае аб'яднанне злачынцаў, якія шукаюць лазейкі. Яны хочуць сыграць унічыю, адкласці партыю на 20 год. Але мы не супакоімся, мы не спатыкнемся; мы білі першых гітлераўцаў, даб'ём і апошніх. Калі яны ўздумаюць хныкаць, мы не разнежымся: Масква слязам не верыць, тым больш Масква, якая перажыла восень 1941 года.

Нас вядзе на захад не нажыва, а сумленне. Мы ўбачылі злосць, лютасць, подласць гітлераўцаў. Няма ім літасці! Можна дараваць за сябе, але не за дзіцё. У Марыупалі 20 кастрычніка 1941 года немцы павялі на расстрэл безабаронных людзей. Каты загадалі няшчасным распранущца. Маленькі Владзя, не разумеючы, што яго чакае, крычаў: «Мама, мы будзем купацца?..» Хто адважыцца дараваць забойцам Владзі?

Я не кажу пра помсту. Мы не станем разбіваць тэлескопы Іены. Мы не будзем паліць дом Гётэ. Мы не фашысты, і мы не пачнем мазаць вусны нямецкіх дзяцей сінільнай кіслатой. Мы прыдзем да іх для таго, каб яны больш ніколі не прышлі да нас.

Тры годы змагаецца Расія. Сёння мы ўспамінаем той чэрвень... Мы сталі іншымі. Але мы не забудзем раніцы 22 чэрвеня 1941 года. З яе пачынаецца спіс нямецкіх злачынстваў. Я не ведаю, які будзе той дзень, калі мы прыдзем у Берлін, — спякотны, дажджлівы ці студзёны. Але, ідучы па сумных, доўгіх вуліцах нямецкай сталіцы, кожны з нас падумае пра тую чэрвеньскую раніцу і тое жыццё, рассечанае надвое. Там на Курфюрстэндаме і на Унтэр-дэн-Ліндэн закончыцца трагедыя, якая пачалася 22 чэрвеня 1941 года. Узняўшы шаблю над галавой беснаватай Германіі, мы скажам: «Больш ніколі!».

Заняволеная беларуская зямля чакае вас, доблесныя воіны!

ДАРАГІЯ БРАТЫ! БАЙЦЫ, АФІЦЭРЫ І ГЕНЕРАЛЫ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ!

Прыміце палкае прывітанне ад беларускіх калгаснікаў, вызваленых вамі з фашысцкага рабства. Няма таго дня, няма той гадзіны, калі мы не думалі-б з удзячнасцю пра вас, хто вярнуў нам свабоднае жыццё на роднай зямлі.

Багаты і культурны быў наш Ельскі раён да вайны. Слава аб ім ішла па ўсяму Палессю, па ўсёй Беларусі. У раёне было 66 калгасаў, каля 8 тысяч двароў, многа тысяч кароў, свіней, авечак, 10 тысяч гектараў пасеваў. Цяністыя фруктовыя сады акружалі нашы дамы. Заможна і шчасліва мы жылі.

Як прагная саранча, наляцелі фашысцкія полчышчы на багатую беларускую зямлю. Яны абрабавалі калгасы, спалілі ў нашым раёне 3.850 двароў, знішчылі амаль усю жывёлу і інвентар. Люта распраўляліся гітлераўскія забойцы з совецкімі людзьмі. Спачатку яны па-зверску закатавалі ўсё яўрэйскае насельніцтва раёна — 700 чалавек спалілі жывымі. Затым узяліся за беларусаў — 14 вёсак у нашым раёне яны спалілі разам з насельніцтвам. Калодзежы і сілосныя ямы, балоты і лясы былі завалены трупамі нашых аднавяскоўцаў, нашых родных і блізкіх. Нямецкія карацелі шнырылі па лясах і балотах, выганялі сялян з хат, гналі іх у лагеры смерці, а затым забівалі. Яны адразалі сваім ахвярам ногі і рукі, выкалвалі вочы і поўжывых, сыходзячых крывёю, кідалі ў калодзежы і сілосныя ямы. Яны гвалтавалі жанчын на вачах у мужоў і бацькоў. Яны забівалі маленькіх дзяцей. У вёсцы Кочынцы 12 гітлераўцаў на вачах у бацькі згвалтавалі 14-гадовую Маню Конач, а затым забілі яе разам з бацькам. Таксама па-зверску была закатавана настаўніца Анна Міхайлаўна Цітова.

Немцы пагналі ў рабства больш 3.000, забілі 7.600 жыхароў раёна. Яны знішчылі-б усё насельніцтва, калі-б вы, воіны Беларускага фронта, не выратавалі нас. 11 студзеня 1944 года да нас вярнулася жыццё, скончылася чорная ноч, узышло сонца. Зноў жывём мы, як свабодныя людзі на свабоднай зямлі — працуем на сябе, а не на нямецкіх памешчыкаў. 60 калгасаў раёна ўжо аднаўлены, зноў пабудавана больш 200 дамоў, многа школ і бальніц. Хоць і цяжка даводзілася, але веснавую сяўбу мы правялі добра — усё, што вызначылі — засеялі. Сваёй чэснай працай мы стараемся аддзякаваць нашай роднай совецкай уладзе і вам, доблесным воінам Чырвонай Арміі.

Сваёй працай мы хочам паскорыць вызваленне соцень тысяч нашых братоў-беларусаў, якія яшчэ пакутуюць пад ботам ненавісных фашысцкіх захопнікаў. Напярэдадні трохгоддзя вайны мы асабліва памятаем аб іх. Іх катуюць таксама, як катавалі нас. Іх знішчаюць, як знішчалі нашых родных і блізкіх.

Воіны Чырвонай Арміі! На тым баку фронта кожны дзень, кожную гадзіну гінуць ад рук фашысцкіх забойцаў нашы браты. Рыхтуйцеся-ж да той вялікай часіны, калі таварыш Сталін скажа: наперад! Рыхтуйцеся і памятайце аб людзях, якія стогнуць пад гітлераўскім прыгнётам. На сваіх штыках вы прынясеце ім свабоду, іх катам — помсту!

Пісьмо падпісалі 8.000 калгаснікаў і калгасніц Ельскага раёна, Палескай вобласці.

Эпізоды партызанскай барацьбы

БОЙ З МАРШАВАЙ КАЛОНАЙ

Часткаю сіл партызанскага атрада «За Радзіму» была зроблена засада на адным з участкаў шасейнай дарогі. Па даных разведкі, тут павінна была прасоўвацца калона нямецкіх салдат.

Партызаны чакалі. Неўзабаве паказалася калона. І калі яна падыйшла зусім блізка, партызаны адкрылі агонь. Гітлераўцы залеглі і пачалі адстрэльвацца. Аднак ініцыятыва бою была ў народных мсціўцаў. Яны імкліва і настойліва насядалі на ворага. Трапным агнём яны касілі гітлераўцаў аднаго за другім.

Хутка бой закончыўся. Захопленая на маршы нямецкая калона была разгромлена. Партызаны знішчылі 27 гітлераўскіх салдат і афіцэраў, 13 паранілі, а двух захапілі ў палон. Народным мсціўцам дасталіся значныя трафеі, сярод якіх два ротныя мінамёты і 25 вінтовак і аўтаматаў.

Група партызан другога атрада гэтымі днямі пусціла пад адкос нямецкі воінскі эшалон, які ішоў да лініі фронта. У выніку крушэння разбіты паравоз, некалькі вагонаў з узбраеннем і 8 платформаў. На 7 платформах разбіты нямецкія танкі тыпу «тыгр». 20 гітлераўцаў з аховы эшалона забіты або паранены. Гэтая-ж група партызан узарвала на шасе грузавую аўтамашыну нямецкага карнага атрада. У машыне забіты 4 афіцэры і 7 салдат, тры гітлераўцы паранены.

Мінская вобласць.

БАЯВЫ РАХУНАК АТРАДА

Партызаны атрада імені Сталіна асноўны свой удар накіравалі на чыгуначныя камунікацыі. Вораг падкідвае рэзервы і ўзбраенне да фронта. Не могуць народныя мсціўцы дапусціць гэтага! Падрыўнікі атрада за месяц арганізавалі крушэнне шасці воінскіх эшалонаў. У выніку былі поўнасцю знішчаны 6 паравозаў, 6 вагонаў з жывой сілай, 19—з боепрыпасамі і 14—з рознай ваеннай маёмасцю. Вялікі ўчастак чыгункі на 77 гадзін быў выведзены са строю.

На працягу месяца партызаны атрада імені Сталіна правялі 8 аперацый на шасейных дарогах. Узарваны два масты, знішчана 11 аўтамашын з боепрыпасамі і жывой сілай, разбурана 7 кілометраў сувязі. Забіта 179, паранена 107 і захоплена ў палон 10 нямецкіх салдат. Партызаны захапілі значныя трафеі.

Баранавіцкая вобласць.

Страх нямецкіх захопнікаў перад беларускімі партызанамі

З кожным днём партызанская барацьба ў Беларусі набывае ўсё большы размах. Партызаны наносяць усё больш адчувальныя ўдары па тылах германскай арміі. Нямецкае камандаванне вымушана прызнаць гэта. Яно выдае ўсё новыя і новыя загады аб барацьбе з партызанамі. Але, бадай што, адным з найбольш цікавых паказчыкаў размаху партызанскага руху на часова акупіраванай зямлі Беларусі з'яўляецца асабістая перапіска нямецкіх салдат і афіцэраў.

У пісьмах, якія ідуць ад салдат палявых і ахоўных часцей у Германію, у розных формах выказваецца адно і тое-ж: страх перад партызанамі, боязнь udараў з тыла. «Цяжка», «зусім як на фронце», «цяжэй, як на фронце» — так пішуць гітлераўцы пра сваё становішча ў Беларусі.

Вось што піша салдат Вілі Млiко, палявая пошта 10102-Е:

«Адказаць ты мне зараз не зможаш: пошты мы не атрымліваем, бо чыгунка ў многіх месцах узарвана партызанамі. Гэты ўчастак не будзе больш аднаўляцца, бо ў наступны дзень лінію зноў падрываюць, і аднаўленне каштуе вельмі вялікіх ахвяр людзьмі».

Нават там, дзе стаяць вялікія нямецкія гарнізоны, гітлераўцы адчуваюць сябе ў небяспецы. Крывавым тэрорам, масавымі забойствамі спрабуюць яны зламаць супраціўленне беларускага народа. Яны бачаць, што кожны беларус імкнецца бязлітасна знішчаць нямецкіх захопнікаў.

«Мы расквартараваны ў адной дрэннай вёсцы... Не маем ні сувязі, ні газет, жывём, як сто год таму назад... Учора ў нашай вёсцы злавілі аднаго рускага. Ён хаваў у сябе дома два аўтаматы і многа гранат. Вораг знаходзіцца ўсюды...».

(З пісьма салдата Клауса Дзінеў, палявая пошта 05492, сваячцы ў г. Іена).

Цэлыя раёны, сотні сёл і вёсак знаходзяцца пад кантролем беларускіх партызан. Гітлераўцы не могуць пагадніцца з пагрозай, якая навісла над іх камунікацыямі. Адна за другой пасылаюцца карныя экспедыцыі. Аднак, вынікі гэтага вельмі мізэрныя: карныя атрады церпяць вялікія страты, часцей за ўсё ганебна адступаюць, а партызаны застаюцца няўлоўнымі.

«На мінулым тыдні мы праводзілі аперацыю супроць партызан. Вось ужо дзе мне папала! Гэта аперацыя працягвалася пяць дзён. Удзень мы толькі і рабілі, што маршыравалі, прачосвалі лес і рабілі вобыскі па вёсках. Уночы ніхто не спаў: усе стаялі на пасту. Я быў вельмі рады, калі ўсё гэта скончылася. Аднак ніводнага партызана мы так і не бачылі».

(З пісьма ефрэйтара Гельмута Бройер, палявая пошта 43906, свайму прыяцелю унтэр-афіцэру Тыцмані).

Асобныя нямецкія салдаты цяпер нават спрабуюць думаць, аналізаваць становішча:

«Учора мы праводзілі аперацыю па нарыхтоўцы хлеба, бульбы і жывёлы, і я магу табе прама сказаць, што мне здаецца, што ўсё гэта нагадвае разбойніцкі налёт, але цяпер іх называюць «аперацыямі», бо гэта гучыць прыгажэй. Калі гэта бачыш, то цябе ахоплівае жах».

(З таго-ж пісьма).

Як бачна, партызанскія ўрокі не прайшлі дарма: куля многаму вучыць. І недалёка той час, калі на беларускай зямлі не застанецца ні аднаго жывога немца. Гэта адчуваюць гітлераўцы. Гэта ведаюць і партызаны Беларусі, якія з дня ў дзень узмацняюць сваю дапамогу Чырвонай Арміі.

Электрастанцыя дала ток

ГОРАД Н., 21 чэрвеня. (БЕЛТА). У працоўных вызваленага беларускага горада — вялікае свята. Адноўлена разбураная нямецкімі бандытамі электрастанцыя. Зноў пасля доўгага перапынку прамысловыя прадпрыемствы, установы і кватэры працоўных атрымалі электрычнасць.

Электрастанцыя адноўлена на месяц раней тэрміну. Рабочыя, інжынеры, тэхнікі працавалі з вялікім уздымам. Людзі па 12—14 гадзін не пакідалі цэхаў. Дзве—дзве з паловай нормы давала штодзённа комсамольска-маладзёжная брыгада начале з тав. Лабанавым.

Работы па аднаўленню электрастанцыі працягваюцца. Да канца ліпеня станцыя павінна павялічыць сваю магутнасць у два разы.

Пачалося сіласаванне кармоў

ВЕТКА, 21 чэрвеня. (БЕЛТА). Перадавыя калгасы раёна, закончыўшы сяўбу, разгарнулі масавую ўборку траў. Скошана каля 250 гектараў.

Сельгасарцель «Чырвоны баец», Радужскага сельсовета, першая ў вобласці прыступіла да сіласавання. Травой ад прапалкі зернавых і асакой запоўнена першая траншэя ў 20 тон.

300.000 гледачоў

У Гомельскай вобласці дзейнічаюць 6 стацыянарных кінотэатраў і 8 кінoперасовак. Добра працуе кінотэатр у Рэчыцы, а таксама некаторыя перасоўкі. Механік кінoперасоўкі М. Тарчанка, даў у вёсках Уваравіцкага раёна 87 сеансаў, якія наведала 6.000 чалавек. А ўсяго ў вызваленай Гомельшчыне кінасеансамі абслужана 300.000 чалавек.

Міжнародная інфармацыя

Налёт амерыканскай авіяцыі на германскія нафтаачышчальныя заводы

ЛОНДАН, 20 чэрвеня. (ТАСС). Штаб камандавання амерыканскіх ваенна-паветраных сіл на еўрапейскім тэатры ваенных аперацый паведаміў, што ўдзень 20 чэрвеня звыш 1.500 бамбардыроўшчыкаў зрабілі налёт на шматлікія нафтаачышчальныя заводы, заводы сінтэтычнай нафты, танкавы парк і завод, які робіць часткі самалётаў у Германіі, і стартавыя базы самалётаў-снарадаў у раёне Па-дэ-Кале. Бамбардыроўшчыкі ішлі ў суправаджэнні вялікіх злучэнняў знішчальнікаў. У Германіі бамбардыраваны нафтазаводы ў Гамбургу, Гановеры, Магдэбургу і Паліцы, танкавы парк паблізу Магдэбурга і авіяцыйны завод у раёне Браўншвейга.

Паводле паведамлення агенцтва Рэйтэр, мяркуюць, што агульны лік самалётаў, якія ўдзельнічалі ў налёце, дасягнуў 3.000.

НАЛЁТ АМЕРЫКАНСКІХ БАМБАРДЫРОЎШЧЫКАЎ НА БЕРЛІН

ЛОНДАН, 21 чэрвеня. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, сёння ўдзень звыш 1.000 амерыканскіх цяжкіх бамбардыроўшчыкаў зрабілі налёт на Берлін і іншыя аб'екты ў Германіі.

БАІ ЗА ШЭРБУР

ЛОНДАН, 20 чэрвеня. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што, паводле апошніх вестак, войскі саюзнікаў штурмуюць знешнюю лінію абароны Шэрбура.

АФІЦЫЙНАЕ АНГЛІЙСКАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ ГЕРМАНСКІМ САМАЛЁЦЕ-СНАРАДЗЕ

ЛОНДАН, 20 чэрвеня. (ТАСС). У Лондане афіцыйна абвешчана аб тым, што новы германскі самалёт-снарад прыводзіцца ў дзеянне ракетным рухавіком. Указваецца таксама, што такі самалёт-снарад стартуе са спецыяльнай платформы. Дальнасць яго палёту — каля 150 міль, хуткасць па прамой роўна, паводле вестак, 300—350 міль у гадзіну. Яго выбуховая сіла роўнацэнна выбуховай сіле адной германскай бомбы вагой у адну тону.

Пачынаючы з канца мінулага года, на германскія базы самалётаў-снарадаў скінута, па афіцыйных вестках, дзесяткі тысяч тон бомб. Аэрафотаздымкай устаноўлена, што базам прычынена вельмі вялікая шкода, якая не дала немцам магчымасці прадпрыняць масавыя налёты на Англію, выкарыстоўваючы новы тып узбраення.

У заяве англійскага міністэрства авіяцыі гаворыцца, што прыняты захады, накіраваныя да таго, каб расстроіць планы ворага, якія прадугледжваюць налёты на англійскія гарады з французскага берага Ла-Манша.

Выступленне Чэрчыля

ЛОНДАН, 19 чэрвеня. (ТАСС). Англійскае міністэрства інфармацыі перадае, што прэм'ер-міністр Чэрчыль выступіў на ўрачыстым снеданні, наладжаным у яго чэсць Мексіканскім паслом у Лондане, з прамовай, у якой сказаў адносна дэсанта ў Нармандыі: «Мы пусціліся ў гэта вялікае мерапрыемства, будучы ў поўнай згодзе з нашымі рускімі саюзнікамі і рашэннямі, прынятымі ў Тэгеране. І, хоць, ажыццяўленне прынятых там планаў далёка яшчэ не з'яўляецца поўным, яно паступова разгортваецца, і ў летнія месяцы гэтага года перамогі, дасягнутыя ў ходзе цяперашняй летняй кампаніі саюзнікаў, магчыма, прынясуць поўны поспех справе свабоды. Мы не ведаем страху. Мы стаім разам. Нашы амерыканскія браты змагаюцца плячо ў плячо з намі, як-бы ўяўляючы адно цэлае.

Ужо ў час гэтай вайны як пры нанясенні ўдару ў Нармандыі, так і далёка ў джунглях Бірмы, у Італіі, на Ціхім акіяне прыкладаюцца намаганні для таго, каб дасягнуць сталага супрацоўніцтва і стварыць арганізацыю, якая пасля цяперашняй вайны ўмацавала-б дружбу паміж усімі нашымі нацыямі і забяспечыла-б мір. Такая арганізацыя не будзе выключаць плённыя пагадненні паміж асобнымі краінамі, або адносіны ў межах амерыканскага кантынента, або ўзаемаадносіны паміж краінамі брытанскага садружаства нацый, або ўнутраныя ўзаемаадносіны паміж краінамі Еўропы. Перад намі будучыня, у якой правы малых народаў будуць падтрыманы і абаронены і ў якой моцны выкарыстае сваю сілу ў адпаведнасці з законам для абароны слабага».

Камюніке штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў

ЛОНДАН, 20 чэрвеня. (ТАСС). У вячэрнім паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца:

Саюзныя войскі атакуюць знешнюю абарону Шэрбура. Монтэбур вызвален. Нашы войскі абышлі з трох бакоў Валонь, дзе адбываюцца жорсткія баі. Мы займаем трывалыя пазіцыі ў раёне Тылі-сюр-Сель. Вельмі жорсткія баі працягваліся ўчора паблізу Ото.

Дрэннае надвор'е ў раёне баёў абмяжоўвала дзеянні авіяцыі да сярэдзіны сёнешняга дня.

ЛОНДАН, 21 чэрвеня. (ТАСС). У ранішнім паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца:

Войскі, якія прасоўваліся да Шэрбура, дасягнулі пазіцый, з якіх вядзецца абарона гэтага глыбокаводнага порта. Валонь, Ле П'ю, Кувіль і Ровіль Ла Біго вызвалены. У раёне Тылі-сюр-Сель адбіты тры атакі германскіх войск. Ва ўсіх іншых сектарах адбываліся актыўныя дзеянні патрулёў.

Учора ўдзень і ўвечары авіяцыя саюзнікаў атакавала базы самалётаў-снарадаў у раёне Па-дэ-Кале і нанесла рад удараў артылерыйскім батарэям, эшалонам з войскамі, паравозам і чыгуначным збудаванням праціўніка ў шырокім раёне Паўночнай Францыі.

Ваенныя дзеянні ў Італіі

ЛОНДАН, 21 чэрвеня. (ТАСС). Штаб войск саюзнікаў у Італіі паведамляе, што ў выніку моцных дажджоў войскі саюзнікаў у Італіі мелі магчымасць прасоўвацца толькі па дарогах. Супраціўленне ворага ў Перуджэ зломлена, і часці англійскай 8-й арміі прасунуліся на 5 — 6 кілометраў на поўнач ад горада. На ўсходнім узбярэжжы патрулі саюзнікаў дасягнулі ракі Менмокко. На фронце амерыканскай 5-й арміі становішча без змен.

Авіяцыя саюзнікаў зрабіла рад налётаў на варожыя судны і іншыя аб'екты ворага ў Італіі і Албаніі.

Узброеныя сутычкі паміж французскімі патрыётамі і немцамі ва Францыі

АЛЖЫР, 21 чэрвеня. (ТАСС). Паводле атрыманых вестак, за апошнія дні ў многіх дэпартаментах Паўднёвай Францыі адбываліся ўзброеныя сутычкі паміж французскімі сіламі супраціўлення і нямецкімі войскамі. Ва ўзброенай барацьбе супроць нямецкіх акупантаў удзельнічае некалькі дзесяткаў тысяч французаў. Гітлераўцы былі вымушаны выклікаць вялікія падмацаванні.

У раёне Веркор у дэпартаменце Дром і Ізер немцы ўжываюць у жорсткіх баях цяжкую артылерыю. Нягледзячы на гэта французы аказваюць упорнае супраціўленне. У дэпартаменце Дардонь у баях з партызанамі ўдзельнічаюць часці дывізіі іспанскіх фашыстаў «блакітныя рубашкі».

Фінскае радыё аб'явіла аб эвакуацыі Хельсінкі

ЛОНДАН, 21 чэрвеня. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, афіцыйная фінская радыёстанцыя «Лахці» перадала сёння спецыяльны зварот, у якім гаворыцца: «У сувязі з вялікімі маштабамі рускага наступлення ў Карэліі, усе асобы, прысутнасць якіх у Хельсінкі не з'яўляецца неабходнай, і ў асаблівасці дзеці, павінны пакінуць гэту мясцовасць».

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

АТ00165. АДРАС РЭДАКЦЫІ: гор. Гомель, вул. Варроўскага, 10.